

Beslutningsforslag nr. B 1. Fremsat den 7. oktober 2003 af udenrigsministeren (Per Stig Møller)

Forslag til folketingsbeslutning

om styrkelse af det danske bidrag til den multinationale sikringsstyrke i Irak

Folketinget meddeler sit samtykke til, at et forøget antal danske militære styrker stilles til rådighed for den multinationale sikringsstyrke i Irak, herunder at danske militære styrker stilles til rådighed for beskyttelsen af civilt dansk personel og ejendom i landet.

Bemærkninger til lovforslaget

I. Det internationale samfund yder i øjeblikket en omfattende indsats for at genopbygge og demokratisere Irak. De basale samfundsfunktions i Irak er under genetablering, samtidig med at der med dannelsen af det irakiske regeringsråd og rådets udnævnelse af en række ministre er taget væsentlige skridt i retning af overdragelse af landets ledelse til den irakiske befolkning. Genopbygningen, den humanitære indsats og demokratiseringen af Irak vanskeliggøres imidlertid ikke kun af, at landets infrastruktur er nedslidt og i visse tilfælde helt ødelagt. Stigende kriminalitet, sabotage og væbnede aktioner rettet mod både koalitionsstøtter, internationale organisationer og civile irakiske mål udgør ligeledes en alvorlig hindring. De internationale nødhjælpsorganisationer har således i vidt omfang reduceret tilstedeværelsen i Irak i lyset af den forværrede sikkerhedssituation. Der vurderes på denne baggrund at være behov for en langsigtet og styrket international indsats for at øge sikkerheden og stabiliteten i Irak, indtil Irak selv kan varetage denne opgave.

II. I henhold til FNs Sikkerhedsråds resolution 1483 af 22. maj 2003 påhviler det formelle ansvar for opretholdelse af lov og orden i Irak USA og Storbritannien ("Coalition Provisional Authority" eller Koalitionsmyndigheden). På de to landes initiativ er der oprettet en multinational sikringsstyrke m.h.p. at skabe sikre rammer for genopbygningen af Irak, den humanitære indsats i landet og den irakiske befolknings bestræbelser på at gennemføre en politisk overgangsproces. Sikringsstyrken har p.t. deltagelse af følgende lande udover Danmark: Albanien, Australien, Azerbajdjan, Bulgarien, Den Dominikanske Republik, Estland, El Salvador, Filippinerne, Georgien, Holland, Honduras, Italien, Kasakhstan, Letland, Litauen, Mongoliet, New Zealand, Nicaragua, Norge, Polen, Portugal, Rumænien, Slovakiet, Spanien, Storbritannien, Thailand, Tjekkiet, Ukraine, Ungarn, og USA. En række af disse lande overvejer at styrke deres bidrag til sikringsstyrken. Et antal lande, der ikke tidligere har bi-

draget til sikringsstyrken, overvejer endvidere at udsende bidrag.

Sikringsstyrken er opdelt i fem divisioner, der geografisk dækker hver sit område af Irak. USA har påtaget sig at varetage ledelsen af tre divisioner, mens Storbritannien og Polen hver står i spidsen for en bredt sammensat division.

III. Med FNs Sikkerhedsråds resolution 1483 af 22. maj 2003 bød Sikkerhedsrådet FNs medlemslandes bidrag med personel og udstyr til styrkelse af stabilitet og sikkerhed i Irak velkommen. Med resolutionen anerkendte Sikkerhedsrådet USA's og Storbritanniens status som besættelsesmagter efter den humanitære folkere og ophævede de civile sanktioner. Ved resolution 1500 af 14. august 2003, bød Sikkerhedsrådet dannelsen af et irakisk Regeringsråd velkommen, og etablerede FNs bistandsmission for Irak. I Sikkerhedsrådet pågår for øjeblikket forhandlinger om yderligere styrkelse af FNs rolle i Irak. Også spørgsmålet om sikringsstyrkens rolle indgår i disse drøftelser.

I opfølgning af den militære indsats i Irak udestår fortsat en række omfattende og presserende opgaver i landet, bl.a. m.h.t. genopbygning. Regeringen anser det for en vigtig opgave i samarbejde med den bredest mulige kreds af lande at medvirke aktivt til løsning af opgaverne, herunder at bidrage til at sikre rammerne for genopbygningsindsatsen og den humanitære indsats samt den politiske overgangsproces i landet.

Samtidig har regeringen fortsat til hensigt aktivt at støtte de bestræbelser, der udfoldes i FNs Sikkerhedsråd på at tilvejebringe det stærkest mulige FN-engagement i Irak som grundlag for det langsigtede internationale engagement i landet.

Det danske bidrag til den multinationale sikringsstyrke i Irak vil fortsat være undergivet den humanitære folkerets regler om beskyttelse af befolkningens liv, ejendom og velfærd.

IV. Danmark deltager på flere områder aktivt i den langsigtede internationale indsats, som det vil være

nødvendigt at yde i relation til Irak. Foruden Danmarks militære bidrag til den multinationale sikringsstyrke har regeringen for 2003-2004 afsat op til 180 mio. kr. i humanitær bistand og op til 170 mio. kr. i genopbygningsbistand til Irak. Den danske humanitære indsats ydes via FN-organisationer og danske organisationer med international erfaring inden for bl.a. sundhed, vand og sanitet samt repatriering af flygtninge og genbosættelse af internt fordrevne. Målet med den danske genopbygningsbistand er at fremme stabilitet og forsoning, at bekæmpe fattigdom og fremme menneskerettigheder samt at støtte demokratiseringen og opbygningen af en retsstat. Dertil kommer støtte til genopbygning af infrastruktur og sundhedssektor.

Fra dansk side er der placeret et antal civile rådgivere på centrale poster i Koalitionsmyndigheden, både i hovedkontoret i Bagdad og i regionalkontoret i Basra. Danmark har endvidere udsendt et eksperthold til kortlægning af massegrave i Irak. Endvidere er der fra dansk side udsendt tre politirådgivere og foreløbig to politiinstruktører til Basra. Politirådgiverne indgår i ledelsesstrukturen på politiområdet, medvirker til etablering af et polititræningsprogram og yder generel rådgivning om uddannelse og træning af politi. Politiiinstruktørerne er beskæftiget med konkret træning og andre former for støtte til opbygningen af et velfungerende irakisk politi. Yderligere ni danske politiinstruktører ventes i løbet af efteråret udsendt til Irak.

V. Folketinget vedtog den 15. maj 2003 beslutningsforslag nr. B 165 om dansk militær deltagelse i en multinational sikringsstyrke i Irak. Beslutningsforslaget omfattede et bidrag på i alt op til ca. 380 personer bestående af en let opklaringseskadron, et element til civilt-militært samarbejde, stabsofficerer, en sanitetsdeling samt et mindre specialstyrkebidrag m.h.p. selvbeskyttelse. En dansk styrke på i første omgang 367 personer suppleret med et midlertidigt udsendt ingeniørdetachment blev på denne baggrund i begyndelsen af juni 2003 indsat i den britisk-ledede division i det sydlige Irak. Endvidere bidrog Danmark fra august 2003 med op til 10 stabsofficerer til den polsk-ledede multinationale division. Bidraget blev foreløbig udsendt for en seks måneders periode.

Styrkens omfang og kapacitet blev fastlagt på grundlag af de oplysninger, der forelå i april og maj 2003. Efterfølgende er sikkerhedssituationen i Irak, herunder i det danske ansvarsområde, forværret. For at løse styrkens overordnede sikkerhedsopgave, herunder dæmme op for den stigende kriminalitet, har det været nødvendigt at iværksætte en række yderligere tiltag. Styrken har således etableret et øget antal kon-

tropper, gennemført et øget antal sikringsopgaver på døgnbasis, løst flere eskorteopgaver, samt foretaget øget overvågnings- og patruljeringsvirksomhed. Samtidig er der ydet lokale politifolk støtte, bl.a. i form af fælles patruljekørsel.

På denne baggrund besluttede regeringen efter rådgøring i Det Udenrigspolitiske Nævn den 16. juli 2003 at forøge den danske styrke med 42 personer til i alt ca. 410 personer. Forøgelsen bestod af 11 danske militærpolitifolk, 10 stabsofficerer, en spejdersektion på 12 personer til eskorte og sikringsopgaver samt 9 personer til stabs- og logistikkompaniet.

Sikkerhedssituationen i Irak er i den senere tid generelt blevet yderligere forværret. Der er endvidere ikke udsigt til forbedring af situationen på kort sigt. Det gælder også situationen i det danske ansvarsområde. Løsningen af de opgaver, der påhviler det danske militære kontingent i Irak ventes således også fremover at kræve en mere omfattende indsats end hidtil antaget. Styrken kan med sin nuværende størrelse varetage egen sikring og løsning af de operative opgaver. Den danske styrke har dog med sine nuværende ressourcer kun begrænsede muligheder for aktivt at påvirke situationen i området i positiv retning, ligesom der består risiko for nedslidning af styrken.

Storbritannien har ikke mulighed for at støtte den danske styrke med supplerende britiske tropper til den daglige opgaveløsning. Litauen har givet et foreløbigt tilsagn om at øge det litauiske bidrag, der p.t. er tilknyttet det danske bidrag, til i alt ca. 55 personer. Derudover kan der evt. blive tale om, at et mindre bidrag fra Slovenien ligeledes tilknyttes det danske bidrag. Da sikkerhedssituationen i Irak generelt er forringet, har lande fra sikringsstyrkens øvrige divisioner i realiteten ikke mulighed for at aflaste den danske styrke.

På denne baggrund finder regeringen, der er behov for, at tilføre yderligere danske soldater til den danske enhed ved den multinationale sikringsstyrke i Irak.

VI. Den forværrede sikkerhedssituation i Irak har tillige givet regeringen anledning til at overveje beskyttelsesbehovet for dansk udsendt personel og ejendom i Irak i det omfang koalitionsmyndigheden ikke påtager sig denne beskyttelse. Der er en stigende tendens til, at anslag rettes mod såkaldt "bløde" mål. Forsvarets Efterretningstjeneste vurderer generelt truselsniveauet for terrorisme i Irak som højt.

Der er tidligere truffet beslutning om oprettelse af en dansk styringsenhed i Bagdad. Enheden er endnu ikke officielt oprettet, men har midlertidigt til huse i den af koalitionsmyndigheden sikrede zone i Bagdad, hvor to udsendte danske medarbejdere dels er beskæf-

tiget med gennemførelse af den danske genopbygningsbistand, dels udfører opgaver for koalitionsmyndigheden. Der er endvidere truffet beslutning om at etablere et dansk repræsentationskontor i Basra. Danske repræsentationer i hhv. Bagdad og Basra vil blive permanent etableret, så snart forholdene tillader det. Ca. 10 danske rådgivere, som er udsendt til Koalitionsmyndigheden, er p.t. stationeret på dennes regionalkontor i Basra.

Koalitionsmyndigheden påtager sig ikke ansvaret for sikkerheden for bilaterale civile aktiviteter. For at muliggøre, at personalet ved danske repræsentationer i Bagdad og i Basra på sikkerhedsmæssigt betryggende vis kan medvirke til bl.a. at gennemføre den danske genopbygningsindsats, vurderes der at være et akut behov for personbeskyttelse og pansret persontransport af personalet. I lyset af den alvorlige aktuelle sikkerhedssituation finder regeringen, at der er behov for robust beskyttelse, der ikke vil kunne tilvejebringes af et privat vagtværn. En række andre udenlandske repræsentationer i Irak benytter militært uddannet sikkerhedspersonale. Det gælder bl.a. den britiske, hollandske, tyske, spanske og italienske repræsentation. På denne baggrund finder regeringen foreløbig behov for snarest muligt at afsætte et mindre antal danske soldater, i første omgang ca. 10, og to civilt pansrede køretøjer til beskyttelse af personalet ved danske repræsentationer i Bagdad og Basra, samt efter behov tillige udsendte danske rådgivere med tilknytning til de danske repræsentationer.

VII. Regeringen finder det vigtigt, at Danmark fortsat deltager i den multinationale sikringsstyrke i Irak. Regeringen lægger vægt på, at sikringsstyrken er nødvendig for at understøtte og sikre den internationale humanitære indsats i Irak, ligesom styrken på længere sigt er en forudsætning for, at genopbygning af landet kan finde sted og at den politiske overgangsproces kan få de rette sikre rammer. Sikringsstyrken vil således fortsat kunne medvirke til at understøtte etableringen af et fredeligt og stabilt Irak til gavn for hele den irakiske befolkning, herunder også tilbagevendende flygtninge og internt fordrevne. Regeringen lægger vægt på, at det danske bidrag til sikringsstyrken løbende tilpasses forholdene, herunder sikkerhedssituationen, således at den danske enhed på betryggende vis har mulighed for at løse de opgaver, der påhviler den og medvirke til at bevæge situationen i området i positiv retning. Regeringen lægger endvidere vægt på et usvækket dansk engagement i genopbygningsindsatsen, samtidig med at regeringen ønsker at sikre det udsendte danske civile personale bedst mulig beskyt-

telse. Regeringen finder, at et militært bidrag til personbeskyttelsen af personalet ved de danske repræsentationer i Irak i øjeblikket er en forudsætning for, at en sikkerhedsmæssig forsvarlig varetagelse af danske interesser i landet, bl.a. m.h.t. genopbygning, kan finde sted. Den samlede danske indsats vil fortsat udgøre en sammentænkt og langsigtet helhed, overvejende rettet mod det sydøstlige Irak, således at maksimal effekt af indsatsen opnås.

VIII. Det supplerende danske militære bidrag vil omfatte et reduceret panserinfanterikompani, et ingeniørdetachment samt fem stabsofficerer, i alt ca. 90 personer, der vil indgå i det nuværende danske bidrag til sikringsstyrken. Der vil tillige være behov for udsendelse af et ingeniørdetachment i en kortere periode til udbygning af lejr mv. Derudover vil det supplerende danske bidrag omfatte et mindre antal soldater, i første omgang ca. 10, uddannet i personbeskyttelse samt to pansrede civile køretøjer m.h.p. beskyttelse af personer knyttet til danske repræsentationer i Bagdad og Basra. I takt med at repræsentationernes fysiske placering og antallet af civilt udsendte tilknyttede repræsentationer endeligt afklares kan der vise sig behov for at afsætte yderligere militært personel og materiel til beskyttelsen. Forsvarsmyndighederne vil på nuværende tidspunkt forberede udsendelse af militært personel til at varetage disse opgaver i takt med at behovet måtte opstå.

De danske bidrag er indsat omkring Al Qurnah i den sydøstlige del af Irak i rammen af den britisk ledede multinationale division. Der vil dog også kunne blive tale om indsættelse i andre områder i Irak i mindre omfang. Endvidere er et mindre antal stabs- og forbindelsesofficerer placeret uden for det egentlige danske operationsområde ved militære hovedkvarterer i Irak, mens det nationale støtteelement er placeret i Basra.

Bidraget vil fortsat operere med et mandat til magtanvendelse. Udover adgang til at anvende magt i selvforsvar vil der være adgang til i fornødent omfang at anvende magt til at gennemføre de pålagte opgaver.

Indsættelse af de danske militære bidrag i Irak vil være forbundet med risiko. Forsvarets Efterretnings-tjeneste vurderer trusselsniveauet for danske styrker i det danske ansvarsområde fra irakiske paramilitære styrker, herunder resterende dele af de tidligere væbnede irakiske styrker, som middel, men tiltagende. Den landmilitære minefare og faren fra ueksploderet ammunition vurderes som middel til høj. Terror- og spionagetruslen vurderes som høj. Truslen fra organiseret kriminalitet, herunder brug af våben, mod dan-

ske enheder vurderes som høj. Truslen fra civile uroligheder mod danske styrker vurderes som middel.

Det danske styrkebidrag består dels af fastansat personel og dels af kontraktansat personel, herunder personel på reaktionsstyrkekontrakt fra Den Danske Internationale Brigade. Personnellets uddannelse, erfaring og motivation er på højt niveau. Styrkebidragene råder over fuldt moderne udrustning, herunder personlig udrustning. Med personellets uddannelse og træning, materiellets beskaffenhed samt iagttagelsen af nødvendige procedurer vil der blive taget de bedst mulige forholdsregler over for mulige faremomenter.

Forsvarets personel vil under udsendelsen være omfattet af forsvarets særlige erstatnings- og godtgørelsesordning.

Det samlede danske styrkebidrag vil foreløbig være udsendt frem til begyndelsen af december 2003.

IX. Da det supplerende danske militære bidrag vil indgå i en indsats, hvor der kan blive tale om anvendelse af militære magtmidler, forelægges sagen for Folketinget under henvisning til Grundlovens § 19,

stk. 2 med anmodning om, at Folketinget meddeler sit samtykke.

X. Regeringen vil løbende vurdere det danske militære bidrags sammensætning med henblik på at sikre en effektiv opgaveløsning. Såfremt det skulle vise sig hensigtsmæssigt at forlænge bidraget eller at justere bidraget væsentligt, f.eks. som følge af voksende beskyttelsesopgaver, eller såfremt der skulle ske en væsentlig ændring i opgavernes karakter, f.eks. som følge af beslutninger truffet af FNs Sikkerhedsråd, vil regeringen rådføre sig med Det Udenrigspolitiske Nævn herom eller om nødvendigt på ny forelægge sagen for Folketinget.

XI. Merudgifterne ved udsendelse af det supplerende danske bidrag frem til begyndelsen af december 2003 vurderes at udgøre op til ca. 15 mio. kr. Hertil kommer udgiften til leje eller indkøb af civile pansrede køretøjer. Udgiften vil kunne afholdes inden for den ramme, der er afsat til forsvarets internationale aktiviteter, inkl. den afsatte reserve.

Til beslutningsforslag nr. B 1. Skriftlig fremsættelse (7. oktober 2003)

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om styrkelse af det danske bidrag til den multinationale sikringsstyrke i Irak.

(Beslutningsforslag nr. B 1).

Folketinget meddeler sit samtykke til, at et forøget antal danske militære styrker stilles til rådighed for den multinationale sikringsstyrke i Irak, herunder at danske militære styrker stilles til rådighed for beskyttelsen af civilt dansk personel og ejendom i landet.

Det internationale samfund yder p.t. en omfattende indsats for at genopbygge og demokratisere Irak. Indsatsen vanskeliggøres imidlertid bl.a. af stigende kriminalitet, sabotage og væbnede aktioner rettet mod både koalitionsstyrker, internationale organisationer og civile irakiske mål. Der er på denne baggrund behov for en langsigtet og styrket international indsats for at øge sikkerheden og stabiliteten i Irak, indtil Irak selv kan varetage denne opgave.

Den multinationale sikringsstyrke i Irak forsøger at skabe sikre rammer for genopbygningen af landet, den humanitære indsats og bestræbelserne på at gennemføre en politisk overgangsproces. Sikringsstyrken har p.t. deltagelse af en bred kreds af lande, bl.a. Danmark. I lyset af den forværrede sikkerhedssituation i Irak er det danske bidrag tidligere forøget til i alt ca. 410 personer. Sikkerhedssituationen i Irak er efterfølgende blevet yderligere forværret. Der er endvidere ikke udsigt til forbedring af situationen på kort sigt. Løsningen af de opgaver, der påhviler det

danske militære kontingent i Irak ventes således også fremover at kræve en mere omfattende indsats end hidtil antaget.

Regeringen finder det vigtigt, at Danmark fortsat deltager i den multinationale sikringsstyrke i Irak. Sikringsstyrken er således nødvendig for at understøtte og sikre den internationale humanitære indsats i landet, ligesom styrken er en forudsætning for, at genopbygning af Irak og den politiske overgangsproces kan finde sted. Regeringen lægger vægt på, at det danske bidrag til sikringsstyrken løbende tilpasses forholdene, herunder sikkerhedssituationen, således at den danske enhed på betryggende vis har mulighed for at løse de opgaver, der påhviler den.

Regeringen lægger endvidere vægt på et usvækket dansk engagement i genopbygningsindsatsen, samtidig med at regeringen ønsker at sikre det udsendte danske civile personale bedst mulig beskyttelse. Regeringen finder, at et militært bidrag til personbeskyttelsen af personalet ved de danske repræsentationer i Irak i øjeblikket er en forudsætning for, at en sikkerhedsmæssig forsvarlig varetagelse af danske interesser i landet kan finde sted, herunder med hensyn til genopbygning.

Det supplerende danske militære bidrag vil omfatte ca. 90 personer. Derudover vil der blive udsendt et mindre antal soldater m.h.p. beskyttelse af personer knyttet til danske repræsentationer i Bagdad og Basra. I takt med at repræsentationernes fysiske placering og antallet af udsendte tilknyttet repræsentationerne endeligt afklares, kan der være behov for yderligere beskyttelse.